

Uitvoeringsprogramma

Openbare Ruimte Vesting Heusden

Passend in het historisch karakter

Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
Vesting Heusden

Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte Vesting Heusden

projectnr. 150658
revisie 03
4 oktober 2006

Opdrachtgever

Gemeente Heusden
Postbus 41
5250 AA VLIJMEN

Auteurs

Eric Hof
Tom Rozendal
Vincent Smeets
Sietze de Vries

datum vrijgave
4 oktober 2006

beschrijving revisie 03
Definitieve rapportage

goedkeuring
T. Rozendal

vrijgave
E. Hof

Inhoudsopgave	Blz.
1 Voorwoord	4
2 Inleiding	5
3 De vesting nader bekeken	7
4 Resultaten consultatie	14
5 Uitwerking voorkeursscenario	16
6 Financiële consequenties en planning	29

Bijlagen

1. Geraadpleegde literatuur
2. Deelnemers klankbordgroep
3. Resultaten vestingschouw klankbordgroep
4. Stellingen en resultaten kick-off bijeenkomst 27 oktober 2005
5. Trends en ontwikkelingen
6. Voorstellen bewonersconsultatie

1 Voorwoord

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte Vesting Heusden. Dit programma is het resultaat van een intensief traject dat in gezamenlijkheid is doorlopen met een groot aantal gebruikers van de vesting. Op interactieve wijze is door bewoners, belangengroeperingen en de gemeente Heusden gekeken naar de feitelijke situatie in de vesting, het vigerende beleid voor de vesting, de knelpunten en de ambities van deze gebruikers.

Door de bestuurlijke keuze om vooral de gebruikers van de vesting centraal te stellen in dit traject is het resultaat van de aanvankelijke opdracht – de ontwikkeling van een integraal en up to date beleidsplan – er anders uit komen te zien. Op nadrukkelijk verzoek van de betrokken gebruikers is toegewerkt naar een pragmatische invulling van de oorspronkelijk gestelde vraag.

De voorstellen die in dit programma zijn opgenomen, zijn uiteraard nadrukkelijk getoetst aan vigerend beleid, toekomstige trends en ontwikkelingen en gemeentelijke ambities. Achter alle voorstellen gaat een argumentatie schuil die vooral is gericht op het versterken van de leefbaarheid in de vesting maar ook de levendigheid in de vesting. De kracht van de vesting is het gegeven dat het een vesting is. Niet voor niets is meer dan 30 jaar geleden gekozen voor het volledige herstel van de vesting. Het resultaat mag gezien worden, bezoekers aan de vesting zijn dan ook welkom.

De pragmatiek van de voorstellen komt vooral tot uiting in de relatief eenvoudige wijze waarop de voorgestelde maatregelen geïmplementeerd kunnen worden en in sommige gevallen ook al ter hand zijn genomen. Het zijn geen hemelbestormende voorstellen maar voorstellen die aansluiten op het credo dat door veel verschillende belangengroeperingen wordt gedragen; passend in het historische karakter van de vesting!

2 Inleiding

Aanleiding

De oorspronkelijke opdracht voor het uitvoeringsprogramma vindt zijn oorsprong in het raadsprogramma 2002- 2006. In het raadsprogramma is vastgelegd dat een beleidsplan voor de openbare ruimte opgesteld dient te worden voor de Vesting Heusden. De vesting is één van de toeristische trekpleisters binnen de gemeente Heusden. Zij trekt veel belangstelling van zowel haar eigen inwoners als bezoekers. Opvallend is de grote betrokkenheid van de inwoners van de vesting bij de inrichting van de openbare ruimte. Nauwgezet volgen inwoners de ontwikkelingen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte en het gebruik van materialen. Door deze grote betrokkenheid komt het onderwerp regelmatig op de agenda van de gemeenteraad. De raad heeft aangegeven dat het op te stellen (beleids)plan zoveel mogelijk in overleg met vertegenwoordigers vanuit diverse geledingen van de vesting moet gebeuren. Het ambtelijk apparaat heeft in samenwerking met een extern bureau (advies- en ingenieursbureau Oranjewoud) en diverse vertegenwoordigers daartoe een interactief proces doorlopen dat heeft geleid tot het uitvoeringsprogramma dat nu voor u ligt.

Doelstelling project

De gemeente Heusden beoogt met dit uitvoeringsprogramma te komen tot een pakket aan integrale en gedragen maatregelen ten aanzien van de (her)inrichting en het beheer van de openbare ruimte in de Vesting Heusden. Anders gezegd dienen de ambities en uitgangspunten van bestaande beleidsvelden (recreatie, toerisme, cultuurhistorie, verkeer en vervoer, economie, beheer, etc.) met elkaar verenigd te worden in dit programma en moet het ook nog eens een gedragen c.q. door de gebruikers van de vesting onderschreven programma zijn.

Visie op de aanpak

Gezien de aanleiding en doelstelling is gekozen voor een aanpak waarbij de gebruiker centraal is gesteld en daarmee zijn of haar (be)leefomgeving. Door de beleving centraal te stellen, is niet sec naar of alleen de gebouwen of de rijbanen of de markt in de vesting gekeken. Er is gekeken naar de totale omgeving; naar de sfeer in de vesting, het gebruik van de vesting en de functies in of van de vesting. Het zijn al deze elementen die immers bepalend zijn voor het verblijfsgenot in de vesting. Vanuit deze gedachte zijn specifieke maatregelen benoemd die moeten leiden tot een optimale (be)leefomgeving en daarmee een duurzaam leefklimaat – lees woon-, werk- en verblijfsklimaat - in de vesting. In de figuur op de volgende pagina (figuur 1) is deze visie op de aanpak gevisualiseerd.

Figuur 1. Visie op de aanpak van de openbare ruimte.

Werkwijze

Om te komen tot een integraal en gedragen uitvoeringsprogramma zijn de volgende stappen gezet.

Van nu ...

Ten eerste is de huidige situatie in kaart gebracht. Zo zijn relevante beleidsstukken geïdentificeerd (zie bijlage 1) en is door een onafhankelijke schouw de kwaliteit van de openbare ruimte van de vesting vastgelegd. Op deze wijze is bepaald of het beleid en de feitelijke situatie in overeenstemming met elkaar zijn. In het verlengde hiervan heeft een schouw plaatsgevonden met de speciaal voor dit project ingestelde klankbordgroep (zie bijlage 2). In deze schouw is de beleving van gebruikers van de vesting in kaart gebracht inclusief de vermelding van knelpunten en suggesties voor verandering of verbetering.

... naar straks

Vervolgens zijn een aantal relevante trends en ontwikkelingen gesignaleerd en zijn de bevindingen uit het heden daar tegen afgezet. Dit heeft geleid tot de beschrijving van een aantal voorstellen dat moet leiden tot een duurzaam en prettig verblijfsklimaat in de vesting. Deze voorstellen zijn wederom getoetst bij de klankbordgroep en de bewoners van de vesting en deze actie heeft geleid tot de uitwerking van een voorkeursscenario waarin concrete maatregelen zijn opgenomen inclusief een financiële onderbouwing. In onderstaand schema is deze werkwijze gevisualiseerd.

De volgorde zoals deze in het schema is weergegeven is analoog aan de hoofdstukindeling van deze rapportage.

3 De vesting nader bekeken

Inleiding

In dit project is de gebruiker van de vesting en zijn of haar (be)leefomgeving centraal gesteld. Als zodanig zijn de omgeving en de beleving van deze omgeving - gezien door de ogen van verschillende gebruikers - in kaart gebracht door middel van een tweetal schouwen. Enerzijds is in een onafhankelijke schouw door een extern bureau vastgelegd wat de openbare ruimte in de vesting kwalitatief heeft te bieden. Anderzijds is de beleving van de leden van de klankbordgroep in kaart gebracht. Deze laatste groep is gevraagd naar de sterke, zwakke en mogelijke verbeterpunten van de openbare ruimte in de vesting. Ook is de vesting vanuit beleidsmatig oogpunt onder de loep gelegd. Hoe ziet het huidige beleid – in zijn totaliteit of naar discipline - van de openbare ruimte er eigenlijk uit en is er sprake van nieuwe beleidsontwikkelingen? In de volgende paragrafen zijn de resultaten van de genoemde onderdelen nader beschreven.

Het beleid in de vesting

Historische context

In 1968 is een start gemaakt met de restauratie van de Vesting Heusden. Hierbij is gebruik gemaakt van een kaart uit 1649 van Joan Blaeu. Het patroon van de vesting van toen is anno 2006 opnieuw aanwezig. Het historisch karakter van de vesting speelt ook nu nog steeds een grote rol bij de inrichting van de openbare ruimte en (vooral) de aanpassing van gebouwen. De handhaving van het historisch karakter van de vesting is een belangrijk bespreekpunt in discussies rondom het aanpassen van de gebouwen of de infrastructuur in de vesting. Niet voor niets is de strekking van de vele discussies die zijn gevoerd binnen dit project verheven tot credo van dit uitvoeringsprogramma en subtitel van deze nota.

Categoriaal georiënteerd

Uit de interviewronde met verschillende beleidsdisciplines blijkt voor de vesting geen specifiek beleidsplan te bestaan. Er is vooral sprake van categorale beleidsontwikkeling. De verantwoordelijk beleidsambtenaar betreft en informeert zijn of haar collega's over de ontwikkelingen op het desbetreffende beleidsterrein en betrokken derden.

Bebouwing centraal

In het algemeen ligt bij de diverse categorale beleidsplannen vooral de nadruk op de bebouwing in de vesting en niet zozeer op de openbare ruimte. In de afgelopen decennia is het beleid van de gemeente Heusden gericht op:

- Het behoud en zonodig verbeteren van de structuur van het stads- of dorpsgezicht.
- Het blijvend functioneren van de vesting in overeenstemming met het historisch ontwikkelingsproces.
- Het begeleiden van verbouw en nieuwbouw, zodat deze kan worden ingepast in het stadsgezicht en het toetsen van veranderingen aan de historische karakteristiek.
- Het stimuleren van het herstel en behoud van de bebouwing.

Welstandsnota

Bovengenoemde strekking komt ook tot uiting in de welstandsnota voor de vesting die medio 2004 is vastgesteld door de gemeenteraad. Deze nota verwijst voor de beeldkwaliteitseisen voor bebouwing naar een drietal plannen.

Dit zijn:

- De bestemmingsplannen 'Vesting Heusden' (1984) en de '5^e partiele herziening Vesting Heusden' (1994). Hierin liggen de beeldkwaliteitseisen vast voor de bebouwing en de eisen voor kleur- en materiaalgebruik.
- Het Beheerplan voor de vesting 'Heusden na de restauratie' (1992) Het gaat hierbij vooral om een objectgericht beleidsstuk met als uitgangspunt het in stand houden van het bestaande. De oorspronkelijke uitstraling dient te worden gehandhaafd of hersteld.
- Aandachtspuntenlijst voor bouwwerken (1998) Als aanvulling op het beheerplan van 1992 is deze aandachtspuntenlijst opgesteld. Hierin zijn toevoegingen opgenomen met betrekking tot de welstandeisen.

Deze drie plannen hebben ten aanzien van de beeldkwaliteitseisen nog steeds actualiteitswaarde. Naast het feit dat de vesting als geheel een beschermd stadsgezicht is, kent de vesting rijks- en gemeentelijke monumenten. Dit betekent dat bouwplannen streng worden getoetst.

Openbare ruimte

Voor het onderhoud van wegen en kunstwerken maar ook voor het straatmeubilair geldt dat dit zoveel mogelijk in de sfeer moet passen die de vesting uit wil stralen oftewel, passend in het historisch karakter van de vesting.

Specifiek heeft de gemeente Heusden voor de stoepen in de vesting het volgende bepaald. Bij verzoeken tot aanleg of aanpassing van stoepen wordt eerst bepaald of er sprake is van een historische stoep. Indien dit het geval is, volgt herstel in de oorspronkelijke staat. Als de stoep geen historisch karakter heeft, wordt terughoudendheid in acht genomen om te voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan het historische straatbeeld.

Openbare verlichting

De gemeente als wegbeheerder kan aansprakelijk worden gesteld voor geleden schade als de kwaliteit van de weg, inclusief de openbare verlichting, onvoldoende is. Dit heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheidsfunctie.

Andere aspecten zoals sociale veiligheid en leefbaarheid blijven hierbij buiten beschouwing.

De gemeente Heusden geeft aan dat het primaire doel wat betreft de openbare verlichting voor de Vesting Heusden ligt op de sociale veiligheid en de leefbaarheid. De openbare verlichting heeft (overdag) ook de functie van sfeerbepaler.

Afvalinzameling

De meeste inwoners in de vesting beschikken over een afvalcontainer. Het afval wordt gescheiden ingezameld. Voor een klein gedeelte van de huishoudens die niet beschikken over een container, wil de gemeente overgaan op ondergrondse afvalinzameling. De gemeente Heusden sluit daarbij aan op het landelijk beleid om te komen tot vermindering van afval en vermeerdering van het hergebruik van grondstoffen. Tevens wordt de mogelijkheid bekeken om over te gaan tot de invoering van tarieven afhankelijk van de hoeveelheid afval.

Baggerplan

Voor de gemeente Heusden en de vesting is in 2002 een baggerplan opgesteld. Zo ook voor (een deel van) de Rijksvluchthaven (o.a. de vaargeul naar de oude binnenhaven). De baggerspecie kan worden bestempeld als klasse 4. De bagger dient te worden afgevoerd naar de Waardse Dijk in Woerden. De kosten voor de sanering zijn vooralsnog geraamd op 455.000 euro.

Wonen

Onlangs is door de gemeente Heusden een structuurvisie opgesteld voor de gehele gemeente. Ten aanzien van de vesting constateert de gemeente dat de bestaande dorpsgrenzen als harde contour gelden. De stedenbouwkundige kwaliteit en karakteristiek wordt ernstig aangetast als er sprake zou zijn van planmatige uitbreiding. In de vesting zijn alleen inbreidingsmogelijkheden om woningbouw te realiseren.

Verblijven en recreëren

De vesting vormt één van de belangrijkste toeristische trekpleisters van de gemeente. Naar schatting meer dan 300.000 mensen brengen jaarlijks een bezoek aan de vesting. Het beleid van de gemeente is in principe niet gericht op uitbreiding van dit bezoekersaantal, maar vooral op het verlengen van de verblijfsduur van deze bezoekers. Ontwikkelingen die in het bijzonder worden gestimuleerd zijn met name gericht op de kwaliteit van de voorzieningen en het bevorderen van cultuurtoerisme. De gemeente moet nog een beslissing nemen over het plaatsen van verwijzingsborden voor commerciële activiteiten. Voor het actief recreëren (sporten) van de inwoners van de vesting stelt de gemeente dat dit met name buiten de vesting plaats moet vinden. Voor de jeugd moeten wel spelvoorzieningen aanwezig zijn. Voor de meer passieve recreatie dient wel degelijk ruimte te zijn binnen de vesting.

Verkeer en vervoer

Voor de gehele Vesting Heusden geldt een 30 km/uur zone, zoals dat is vastgelegd in het Gemeentelijke Verkeers en Vervoerplan. Vanuit de gedachte dat de leef functie moet worden versterkt en verkeersveiligheid moet worden geoptimaliseerd, heeft de gemeente een aantal wijzigingen doorgevoerd zoals

de genoemde 30 km/uur zone en zijn wegen heringericht. Binnen de 30 km/uur zone zijn drempels, bochtverkleiningen en een wegversmalling aangelegd.

In bijna de gehele vesting is het mogelijk te parkeren. Hierbij maakt de gemeente een onderscheid naar vergunninghouders, betaald parkeren en vrij parkeren. Hier wordt streng op toegezien. Verder kent de vesting een aantal "satelliet parkeerterreinen" zoals Bakkersdam, Oranjebolwerk en Steenweg. Bezoekers kunnen net buiten of aan de rand van de vesting gratis hun auto parkeren om van daaruit de vesting te bezoeken. De gemeente voert geen actief beleid om deze parkeerterreinen te promoten. In de afgelopen periode zijn parkeerplaatsen beter gemarkeerd en is de P-route aangeduid met borden.

Tenslotte zijn er op het Burchtplein bushalteplaatsen gerealiseerd. De gemeente wil inzetten op het verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor voetgangers en met name voor mindervaliden. Tevens is de gemeente voornemens grote vrachtwagens (18 meter te weren uit de vesting.

Horeca

De gemeente Heusden heeft in haar horecabeleid het beleid ten aanzien van de terrassen vastgelegd. Ten aanzien van het terrasmeubilair handhaaft de gemeente de bestaande kwaliteitseisen. Het terras moet een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en mag de cultuurhistorische kwaliteit niet verstoren. De ondernemers zijn niet vrij om naar eigen inzicht het terras aan te kleden met parasols, terrasschotten en bloembakken. Daarnaast heeft de gemeente bepaald dat in de maanden december tot en met februari geen terrassen buiten staan om een zo authentiek mogelijk beeld van de vesting te geven.

Schouwresultaten

a. Resultaten kwaliteitsschouw openbare ruimte

Door een extern bureau is de openbare ruimte van de vesting in beeld gebracht en beoordeeld aan de hand van landelijke normen die zijn opgesteld door Nederland Schoon, CROW en RAW. Geconstateerd wordt dat de openbare ruimte op een zeer hoog niveau wordt onderhouden. Op een schaal van 0 tot 10, kan de kwaliteit van de openbare ruimte – schoon, heel en veilig - gewaardeerd worden tussen een 8 en een 9. Op basis van vier te onderscheiden functies van de vesting zijn puntsgewijs de meest relevante bevindingen weergegeven.

Wonen

Positieve aspecten ten aanzien van de functie wonen zijn:

- De woonsituatie kan worden getypeerd als prettig in een historische omgeving.
- In de vesting wordt gebruik gemaakt van materialen die passen bij de uitstraling en het karakter van de vesting.
- De openbare ruimte is zowel technisch als verzorgend goed in orde.

Aandachtspunten zijn:

- Voor de jeugd zijn er weinig tot geen speelmogelijkheden. Alleen bij het kasteel is er sprake van een speelvoorziening. Deze spreekt echter in beperkte mate tot de verbeelding.
- Tevens is er sprake van veel geparkeerde auto's in de vesting en drukken zij door de zichtbare opstelling een duidelijk stempel op het straatbeeld. Door het beleid van de gemeente is het mogelijk om in de meeste straten van de vesting auto's te parkeren.

Verblijven en recreëren

Aan de positieve kant vallen de volgende aspecten op:

- De vesting kent een sterke aantrekkingskracht op de (toeristische) bezoekers door de uitstraling van de vesting.
- De bereikbaarheid voor de bezoekers is goed te noemen. De vesting is over de weg met de auto en fiets goed bereikbaar. Ook via het water zijn er voldoende mogelijkheden om de vesting te bezoeken.

Minder positieve aspecten zijn:

- Voor de eigen bewoners zijn de mogelijkheden tot recreëren zeer beperkt, dit geldt zeker voor de jongere inwoners van de vesting.
- De informatievoorzieningen voor de bezoekers is gebrekkig, zo ontbreken bewegwijzeringborden. Op plaatsen waar borden staan is sprake van een gedateerd aanbod of niet passend in het karakter van de vesting.
- De uitstraling van de binnenhaven is kaal en weinig uitnodigend naar de bezoekers van de vesting.

Verkeer en vervoer

Voor de functie verkeer en vervoer kunnen de volgende positieve aspecten worden aangegeven:

- De vesting is met de auto goed te bereiken.
- De parkeervakken voor auto's in de vesting zijn duidelijk aangegeven.
- De routes in de vesting zijn duidelijk aangegeven en komen logisch over.
- Voor de fietsers zijn enkele aparte stalvoorzieningen getroffen. Er zijn geen aparte fietspaden.
- Voor de bezoekers beschikt de vesting over ruime parkeerplaatsen net buiten of aan de rand van de vesting¹.

1. Kanttekening die hierbij geplaatst kan worden is dat bezoekers liever doorrijden tot in de vesting waar zij ook kunnen parkeren. Ook geldt dat niet elke parkeerplaats even goed wordt benut.

Aan de negatieve kant vallen de volgende zaken:

- De vesting is slecht toegankelijk voor vrachtauto's, dit kan soms leiden tot lastige situaties .
- Voor minder validen en ouderen biedt het huidige bestratingmateriaal weinig comfort, wat soms leidt tot overlast. Sommige plekken in de vesting zijn onneembare hindernissen voor deze doelgroep.
- De auto's op de vele parkeerplaatsen geven een beeld van veel blik.
- Voor de voetgangers in het algemeen geldt dat zij regelmatig gebruik moeten maken van de rijbaan, door de vele geparkeerde auto's levert dit soms lastige situaties op.
- Algemene parkeerplaatsen voor minder validen zijn door aard van het bestratingmateriaal moeilijk te gebruiken.

Verdielen

Aan de positieve kant vallen de volgende zaken op:

- De vesting kent een ruim aanbod van terrassen, waarbij kan worden aangetekend dat het aanbod weinig divers is.
- De vesting kent een ruim en verscheiden aanbod aan winkels, dit maakt de vesting extra aantrekkelijk voor inwoners uit de directe omgeving om boodschappen te doen in de vesting.

Aan de andere kant vallen de volgende zaken:

- Rond de binnenhaven worden weinig commerciële activiteiten uitgenut.
- In de vesting zijn nauwelijks verwijzingen naar commerciële activiteiten te vinden.

b. Vestingschouw klankbordgroep

In het traject is nadrukkelijk gekozen voor burgerparticipatie. Hiervoor is een klankbordgroep ingesteld waarin vertegenwoordigers vanuit diverse belangengroepen zitting hebben. De deelnemers is gevraagd om hun mening te geven over een aantal vooraf geselecteerde plaatsen.

Het betreft:

- De Vismarkt
- De parkeerplaats achter de Rabobank
- De binnenhaven
- Het kasteel
- De Oude Herptse Poort/Putterstraat

- De stadswal
- Het stadhuis

De deelnemers spreken hun waardering uit over de vesting en met name de gebouwen en het gebruikte materiaal. Zo zijn de meeste te spreken over de diverse locaties die zij hebben geschouwd, zoals de Vismarkt en de binnenhaven. Hierbij wordt met name het totaalbeeld geprezen. Een uitzondering hierop geldt met name voor het kasteel, waar de totale locatie negatiever wordt gewaardeerd. Over het algemeen zijn de deelnemers ook zeer te spreken over het onderhoud van de openbare ruimte in de vesting.

Minder positief zijn de deelnemers over zaken die volgens hen afbreuk door aan het historisch karakter van de vesting. Voor velen zijn moderne aanpassingen aan woningen een doorn in het oog, maar ook het gebruik van materiaal kan rekenen op kritiek. Voorbeelden hiervan zijn verkeerde verlichting of terrasmeubilair. Ook lopen de meningen over sommige punten sterk uit een. De een stoort zich aan de vele auto's op de Vismarkt of het centrale gedeelte van de vesting. Terwijl een ander die juist een teken van

levendigheid vindt. In bijlage 3 is een integraal overzicht opgenomen van de schouwresultaten van de klankbordgroep.

Constateringen

Op grond van de beleidsinventarisatie en de schouwresultaten kan een aantal constateringen worden gedaan. De belangrijkste constatering is dat de beleidsambities ten aanzien van het beheer van de vesting grotendeels overeenkomen met de feitelijke situatie. Beleidsmatig en feitelijk – het resultaat in de vesting - is er sprake van een hoog kwaliteitsniveau. Ook de eigen inwoners bij monde van de klankbordgroep zijn in het algemeen te spreken over de kwaliteit van de openbare ruimte in de vesting. De gebruikers geven aan op een beperkt aantal specifieke aspecten de vesting aan te willen passen opdat een beter gebruik van de vesting mogelijk is in de toekomst.

Vanuit diverse beleidsdisciplines is beleid geformuleerd, al dan niet specifiek voor de vesting. Er is geen sprake van onoverkomelijke “beleidshiaten”. Oftewel, het overwegend categoriaal ontwikkelde beleid is redelijk effectief geïmplementeerd in de vesting door een even zo redelijk zorgvuldig ambtelijk samenspel. De al dan niet bewuste keuze voor integraliteit in de implementatie dan wel uitvoering lijkt tot op heden te werken.

Een algemeen toetsingskader voor de lange termijn – niet alleen voor de openbare ruimte maar voor de vesting als geheel – ontbreekt voor de vesting. De structuurvisie gaat niet op deze behoefte in.

4 Resultaten consultatie

Consultatie klankbordgroep

De resultaten van de beleidsinventarisatie en de schouwresultaten zijn verwoord in verschillende stellingen die zijn voorgelegd aan de klankbordgroep. Op basis van de scores op deze stellingen (zie bijlage 4) het “ruwe” onderzoeksmateriaal en enkele relevante trends en ontwikkelingen (zie bijlage 5) zijn de belangrijkste thema’s c.q. oplossingsrichtingen benoemd voor de gesignaleerde knelpunten en/of ambities. Deze thema’s luiden als volgt:

1. de toekomst van de Vismarkt;
2. de bereikbaarheid van de vesting over het water;
3. de aanwezigheid van speelvoorzieningen;
4. de toegankelijkheid voor minder-validen;
5. de wijze van beheer van de vestingwallen;
6. de mogelijke (her)inrichting van het kasteel;
7. de verbetering van het straatmeubilair;
8. de voornaamste functie van de vestiging.

Waarom nu juist is gekozen voor deze thema’s is in de volgende alinea nader onderbouwd.

Onderbouwing geselecteerde thema's

Gebruikers van de vesting hechten een groot belang aan de woonfunctie van de vesting. Dit belang wordt onderschreven door de gemeente. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar leeftijd. Gezien de huidige situatie en de te verwachten demografische ontwikkelingen zal ten aanzien van de toekomst de leefomgeving beter moeten worden afgestemd op zowel de oudere als jongste inwoners van de vesting. De aandacht voor deze laatste doelgroep is vooral van belang voor de vestiging of het behoud van jongere gezinnen in de vesting. Uitgangspunt is de creatie van een leefomgeving voor alle leeftijdsgroepen.

Concreet betekent dat voor de (her)inrichting van de vesting dat specifieke maatregelen nodig zijn om de toegankelijkheid van de vesting te verbeteren en de recreatieve functie van de vesting (spel en ontspanning) te versterken. Door het unieke stratenpatroon, het ontwerp van weleer en de gebruikte materialen is verplaatsen door de vesting voor de minder mobiele inwoner en/of bezoeker niet altijd een gemakkelijke opgave. Denk aan stoepen met obstakels waardoor moet worden uitgeweken naar de rijbaan. Voor de jongste inwoners van de vesting geldt dat het aantal speelvoorzieningen beperkt is en de oudere jeugd ook weinig hoeft te rekenen op enig vertier. Een “prettige” hangplek ontbreekt. Creatief als de jeugd is gaat zij op zoek naar plekken om zich te vermaken. Hoewel het natuurlijk nooit is uit te sluiten kan door het aanbieden van specifieke plekken voor de jeugd worden geprobeerd dit te sturen.

In het verlengde van de ambitie te streven naar een prettige leefomgeving wordt door de klankbordgroep een groot belang gehecht aan het functioneren van de Vismarkt. Door de centrale ligging herbergt de Vismarkt een combinatie van functies. Denk aan de weekmarkt, ontspanning (eet- en drankgelegenheden, evenementen, etc.), parkeren en boodschappen doen. Men is het over eens dat de markt vooral ook levendig moet zijn, analoog aan hoe het vroeger was. De opgave is daarbij om respect te houden voor de (verschillende) belangen van de aanpalende “bewoners” van de Vismarkt.

Door zowel de demografische en economische ontwikkelingen in de vesting en de periferie zal naast de woonfunctie ook de toeristische c.q. recreatieve functie van de vesting nog meer aan belang toenemen. Om er voor te zorgen dat de lokale middenstand (winkeliers en horeca) ook in de toekomst het hoofd boven water kan blijven houden en daardoor in ieder geval de lokale bewoners kan voorzien in hun primaire levensbehoeften, is het van belang om de economische trekkracht – creatie van meer vraag - te versterken. De oplossing

wordt daarbij gezocht in het optimaliseren van de bezoekersstromen. Primaire aandacht gaat daarbij uit naar de versterking van faciliteiten om bezoekers “ via het water” beter te outilleren. Focus op deze transportwijze is het zoveel mogelijk beperken van de verkeersoverlast en de beeldvervuiling (veel blik op straat) wat wederom de woonfunctie en/of het verblijfsklimaat ten goede komt. Zoals al eerder genoemd is een afgeleide opgave daarbij het verlengen van de verblijfsduur van deze (en andere) bezoekers in de vesting. Daartoe kan worden gesleuteld aan de sfeer van de vesting (inrichting en materiaalgebruik), de functie van de Vismarkt (een meervoudig en intensiever gebruik), de recreatieve functie (o.a. de verbetering van de speelvoorzieningen) en de culturele functie. Ten aanzien van deze laatste functie is het Kasteel genoemd als nadrukkelijke locatie om aldaar de culturele c.q. ontspanningsfunctie van de vesting (beter) tot zijn recht te laten komen. Tenslotte kan een uitgekiender (groen)beheer ook een kwalitatieve impuls opleveren aan het verblijf in de vesting. Denk aan het wandelen door en rondom de vesting over de oude stadswallen.

Bewonersconsultatie

De genoemde thema's zijn ten behoeve van de bewonersconsultatie gevisualiseerd aan de hand van diverse schetsontwerpen en als zodanig voorgelegd aan de (overige) bewoners van de vesting (zie bijlage 6). Dit laatste op geheel interactieve wijze middels de organisatie van een inloopavond (19 december 2005) in de vesting en via de website van de gemeente Heusden. Deze gevisualiseerde voorstellen zijn opgenomen in bijlage 5. De uitkomst van deze consultatieronde is wederom voorgelegd aan de leden van de klankbordgroep. Op basis van deze klankbordgroepconsultatie is het uitvoeringsprogramma als voorkeursscenario uitgewerkt (zie hoofdstuk 5).

5 Uitwerking voorkeursscenario

In dit hoofdstuk is op basis van de geselecteerde thema's het voorkeursscenario uitgewerkt waarin per thema op hoofdlijnen de problematiek is beschreven inclusief de daarbij behorende voorgestelde maatregelen en initiator.

1. Vismarkt

De vismarkt in de Vesting Heusden kent meerdere functies. De markt is de centrale plek van de vesting. De feestelijke bijeenkomsten van de vesting vinden op deze plek plaats. Tevens is het de plek waar elke toeristische bezoeker langs komt en in de meeste gevallen ook blijft hangen. De restaurants en cafés bieden voldoende mogelijkheden om een paar uur genoeglijk door te brengen. Vanaf de terrassen hebben de bezoekers goed zicht op de voorbijgangers. Bij mooi weer zijn de terrassen goed gevuld. Met name in de zomervakantie en in de weekenden is het een drukte van belang. Dit blijkt ook uit het feit dat er veel auto's geparkeerd staan op de markt. Eveneens staan er veel fietsen.

Daarnaast heeft de markt een functie ten aanzien van wonen en winkelen. Zeker voor het eerste geldt dat dit alleen gericht is op de inwoners van de vesting. De winkels mikken naast de inwoners uit de vesting op bezoekers van buitenaf. Voor de vesting geldt dat voorzieningen, winkels en horeca, in een ruimere behoefte voorzien dan alleen voor haar eigen inwoners. Ook de weekmarkt mikt op een breed publiek.

Voor de toekomstige inrichting staat het handhaven van de huidige functies centraal. Op basis van de wensen van de klankbordgroep en bewoners kan worden geconstateerd dat beleving c.q. levendigheid een belangrijk punt is en dat dit in ieder geval terug moet komen. Op het plein moet wat te beleven zijn. De klankbordgroep heeft gepleit voor een inrichting die het gehele jaar hetzelfde is.

Bij de herinrichting van de markt staat het verder versterken van de toeristische functie, met name ten aanzien van eten en drinken, centraal. Vooral aan de westkant van de markt wordt om die reden de terrasruimte vergroot. Het aantal parkeerplaatsen voor auto's wordt teruggebracht tot maximaal zes. Deze zes parkeerplaatsen zijn alleen bedoeld voor kort parkeren.

Verder zou eenrichtingsverkeer kunnen worden ingevoerd maar dat is geen absolute randvoorwaarde. Wel dient de markt toegankelijk te blijven voor de bevoorrading van de panden gelegen aan de markt.

Maatregel(en):

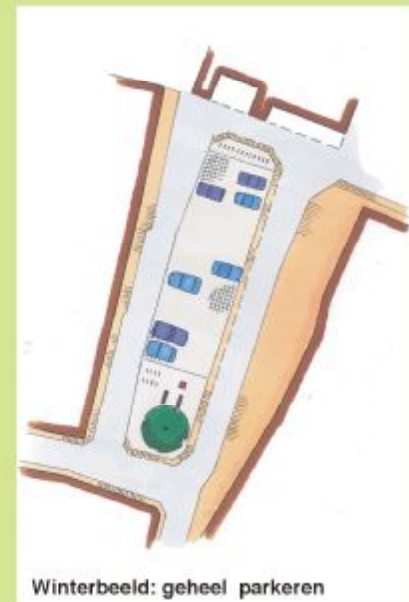
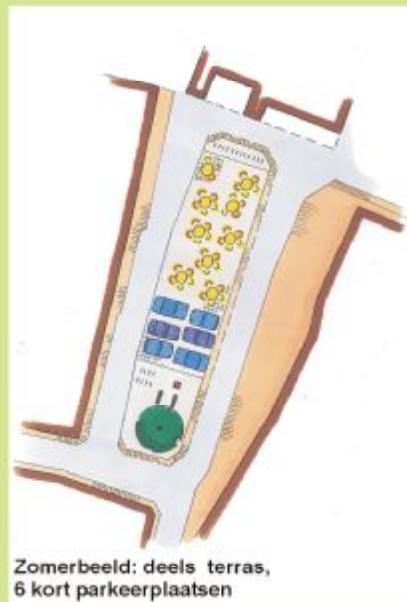
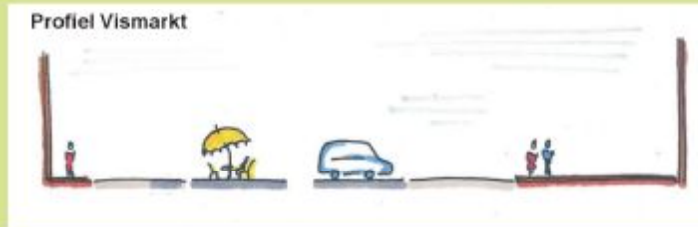
- Het terugbrengen van het aantal parkeerplaatsen
- Uitbreiden terrassen aan de westkant
- Het eventueel instellen van éénrichtingsverkeer

Wie:

- Gemeente Heusden i.o.m. Overlegplatform Heusden en de Monumentencommissie

Heusden Vesting

Vismarkt

2. De bereikbaarheid van de vesting over het water

De gemeente heeft diverse jachthavens voor de pleziervaart. Daarnaast richt de Vesting Heusden zich op de grotere “cruiseschepen”. Zowel voor vertrek vanuit de vesting voor een rondvaart als voor bezoekers aan de vesting. De huidige steiger is nu met name in gebruik door een plaatselijke ondernemer/reder (Wiljo). In strijd met een uitspraak van de Raad van State is sprake van permanente ligging. Deze permanente ligging is een doorn in het oog van veel inwoners. Boten die de Vesting Heusden aandoen, moeten aanleggen tegen de daar reeds liggende boten. Met name voor passagiers van bijvoorbeeld de Zonnebloem of de Henri Dunant is het een hele opgave om aan wal te komen, omdat de passagiers van deze schepen (vaak) slecht ter been zijn. Vanuit deze organisaties wordt bedreigd dat de vesting niet meer wordt aangedaan indien hier geen verbetering in komt.

Voor de Vesting Heusden is een goede bereikbaarheid over het water met grote cruiseschepen van groot belang voor het toerisme. Het toeristisch autoverkeer kan daardoor worden beperkt wat de leefbaarheid in de vesting ten goede komt. Hiervoor wordt de bestaande steiger geschikt gemaakt voor het laten in- en opstappen van mensen die met deze schepen de Vesting Heusden willen bezoeken. Deze steiger is zeer nadrukkelijk niet bedoeld voor de permanente ligging van boten. Hiervoor moet een alternatief worden gezocht. Een mogelijke locatie is de oude scheepswerf van Verolme. Dit heeft als voordeel dat mensen die komen voor een rondvaart hier makkelijk hun auto kunnen parkeren en kunnen opstappen. Deze mogelijkheid zal moeten worden onderzocht.

Ten aanzien van de bereikbaarheid heeft de gemeente overleg gehad met Rijkswaterstaat (RWS) die als eigenaar en waterbeheerder betrokken is bij de haven. Zij verpacht de haven aan de gemeente. Op haar beurt verpacht de gemeente de haven aan de watersportvereniging. RWS en gemeente zijn overeengekomen dat de haven uitgebaggerd kan worden.

De steiger kan vervolgens worden aangepast aan de wensen vanuit de betrokken organisaties en rederijen. Tevens zijn met de Wiljo afspraken gemaakt over de permanente ligging van hun boten. De Wiljo is eventueel bereid uit te wijken naar de industriehaven van Verolme.

Maatregel(en):

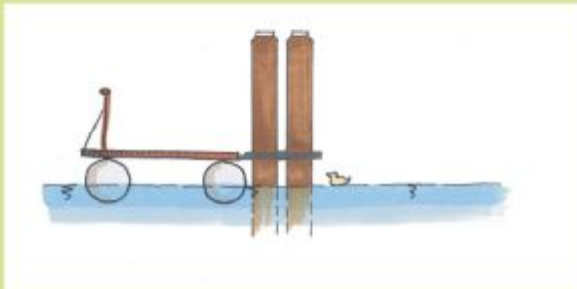
- Het verbeteren van de steiger aan het Vlammembolwerk
- Het realiseren van een steiger voor permanente ligging bij Verolme (onderzoek)

Wie:

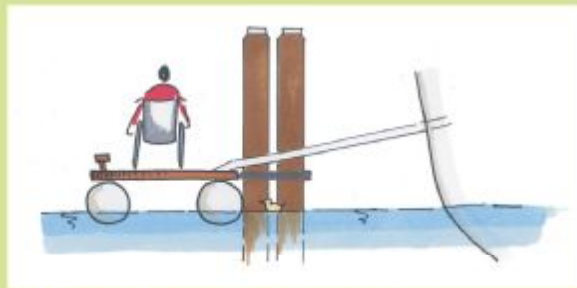
- Gemeente Heusden

Heusden Vesting

Bereikbaarheid

Steiger met hekje

Steiger met laag voethekje

3. Toegankelijkheid van de vesting

Het aantal inwoners in de gemeente Heusden en ook van de vesting dat ouder wordt neemt steeds meer toe. Passend in de wens dat vooral de woonfunctie in de vesting centraal moet staan zou ook de toegankelijkheid in de vesting moeten worden verbeterd. Dit geldt niet alleen voor ouderen maar ook voor andere groepen die minder goed ter been zijn.

De charme van de vesting wordt voor een groot deel veroorzaakt door het gebruik van authentieke materialen. Daar kleven ook enkele nadelen aan. De keien liggen niet altijd allemaal even recht wat het voor wandelaars en/of mindervaliden lastig maakt. Tevens kan door regen gladheid ontstaan.

Ook gebruiken veel bewoners - door het ontbreken van een voortuin - de stoep als een verlengde van hun huis. Hierdoor worden obstakels op stoepen geplaatst zoals bloempotten. Ook winkeliers maken in een aantal gevallen gebruik van de stoepen om hun waar aan het publiek te tonen. Wandelaars zijn hierdoor genoodzaakt gebruik te maken van de rijbaan. Door de nauwe straten is dit voor veel mensen geen aantrekkelijk alternatief.

Als een pilot wordt voorgesteld om de loopstroken van de volgende straten te verbeteren: Gasthuisstraat en Schramstraat/Roomse Kerkstraat. Hier is voor gekozen om de route van verzorgingshuis naar de winkels te verbeteren. Deze verbetering wordt bereikt door het vlakker bestraten (nivelleren hoogteverschillen) waardoor er een beter loopgedeelte komt. Daarbij zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de oorspronkelijke materialen (hergebruik). De structuur blijft vanuit het uitgangspunt "passend in het historisch karakter" min of meer gehandhaafd door geen verhoogde loopstrook aan te leggen.

Op de kruising met de Putterstraat moet een duidelijke overgang worden gerealiseerd, wat kan betekenen dat er een parkeerplaats komt te vervallen. Aanvullend op deze maatregel is het belangrijk om te zorgen voor handhaving om de stoepen vrij te houden van obstakels als bloempotten, koopwaar of fietsen.

De resultaten van deze maatregelen worden geëvalueerd en op basis hiervan kan worden besloten om ook andere stoepen in de vesting onder handen te nemen. Daarbij wordt met name gekeken naar de ontsluiting van de haven naar het centrum van de vesting.

Maatregel(en):

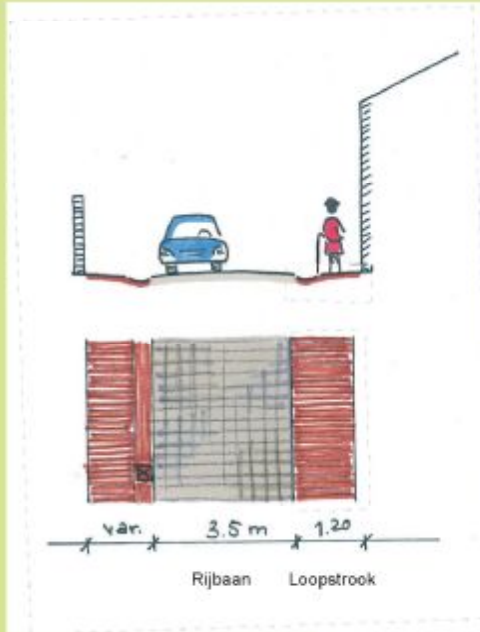
- Het vlak bestraten van Gasthuisstraat en Schramstraat/Roomse Kerkstraat
- Het obstakelvrij houden van trottoirs (handhaven)

Wie:

- Gemeente Heusden

Heusden Vesting

Senioren route

4. Het beheer van de vestingwallen

Voor het ontstaan van de vestingwallen moeten we terug naar de 16^e- 17^e eeuw. De wallen zijn gemaakt met de vrijkomende grond van de grachten die als een verdedigingsgordel rond de stad zijn gebouwd. De aarde is hierbij onder een bepaalde hoek aangebracht waardoor werd gezorgd voor een betrouwbare verdediging en waarbij de verdedigers gemakkelijk posities in konden nemen met musketten en kanonnen zonder zichzelf te veel bloot te geven. Voor het vegetatietype voor de vestingwallen is gekozen voor gras. Hiermee bleven de wallen namelijk stabiel en kon dit snel hersteld worden ingeval van schade door kanonvuur.

Door zowel de bewoners van de vesting als de leden van klankbordgroep is aangegeven dat er meer rekening zou moeten worden gehouden met de bloeitijd van bloemen en kruiden die op de wal voorkomen. Tevens bestaat de indruk dat de kwaliteit van het maaien te wensen overlaat, waardoor er schade ontstaat aan de vestingwallen.

De keuze is om het beheer meer af te stemmen op de bloeitijd van bloemen en kruiden en een goede c. q. betere kwalitatieve uitvoering van de maaiwerkzaamheden. Om een bloeirijke en gevarieerde grasvegetatie te bereiken is het belangrijk om slechts enkele malen per jaar te maaien en het vrijkomende maaisel af te voeren. Hierbij moeten de maaibeurten afgestemd worden op de bloeitijd of zaadrijping van de belangrijkste bloeiende kruiden. Wanneer er wordt gemaaid voordat het zaad gerijpt is, zal de bloei het daarop volgende jaar minder uitbundig zijn.

Doordat er slecht enkele malen per jaar gemaaid wordt en het maaisel wordt afgevoerd, ontstaat er een armere grond waardoor bloeiende kruiden meer kans krijgen.

Wanneer hoog gras langs wandelpaden overlast veroorzaakt kan er voor worden gekozen om een meter langs de wandelpaden vaker te maaien.

Maatregel(en):

- Het meer afstemmen van het maaibeheer op de bloeitijd van bloemen en kruiden

Wie:

- Gemeente Heusden

Heusden Vesting

Ecologisch beheer Vestingwallen

Maaibeheer afstemmen op bloemsoorten

gemeente
Heusden

150658-DO-april 2006 **oranjewoud**

5. Kasteel en versterking van de speelvoorzieningen

Besloten is om verbetering van het kasteel en het versterken van de speelvoorzieningen te combineren op de locatie van het kasteel.

Versterken speelvoorzieningen

Uit de enquête komt naar voren dat de woonfunctie van Vesting Heusden voorop staat. De vesting moet aantrekkelijk zijn voor zowel jong als oud om in te wonen. De vesting is door haar bouw al te beschouwen als een grote speelvoorziening die door haar vestingwallen, bruggetjes en nauwe straatjes veel uitdaging biedt om te spelen. Zoekend naar nieuwe uitdagingen pakken jongeren natuurlijk ook de kans aan om bepaalde plaatsen in de vesting te bombarderen als speelplaats. Zo is de stoep voor het oude stadhuis een prima ondergrond om te skaten.

Het aantal officiële speelvoorzieningen in de vesting is beperkt. Bij het kasteel staan onder andere speelvoorzieningen en bij het plein van de basisschool in de vesting. Deze laatst genoemde is echter niet openbaar toegankelijk.

Het is de bedoeling om een uitdagende speelvoorziening te realiseren die zich richt op de jeugd tot en met 12 jaar. Voorop staat het voorzien in de behoefte voor de inwoners van de gemeente. Ouders moeten daarbij zicht kunnen hebben op hun kroost. Hiervoor worden ook enkele banken geplaatst rondom de speelvoorziening. Voor de bezoekers van buiten de vesting is de combinatie van spelen voor kinderen en kleinschalige horeca voor de ouderen van belang om het geheel aantrekkelijk te houden.

Versterken functie kasteel

Op de oude fundamenten van het kasteel dat al meer dan drie eeuwen geleden is verwoest, prijkt nu een gedeeltelijke restauratie van dit kasteel. Met deze restauratie is geprobeerd bezoekers een indruk te geven van het kasteel dat diende als fortificatie van de Vesting Heusden. In het huidige kasteel zijn ruimtes gerealiseerd die worden gebruikt door lokale verenigingen, voor vergaderingen of andersoortige bijeenkomsten.

Voor de nieuwe inrichting van het kasteel is gekeken naar de versterking van de huidige functie(s) van het kasteel. Het is een centrale plek in de vesting die een belangrijke ontmoetingsplek vormt voor haar bewoners. Om deze functie verder te versterken wordt een voorziening gerealiseerd die kan dienen als een sociaal-cultureel centrum met de mogelijkheid tot de exploitatie van een kleinschalige horecavoorziening.

Eveneens zal een podium ten behoeve van openluchtvoorstellingen worden gerealiseerd. Voor zitplaatsen wordt gebruik gemaakt van de vestingwallen. Door de hoogteverschillen bieden deze plaatsen een goed zicht op het podium.

Tenslotte zal de huidige speelvoorziening verder worden uitgebreid en daarmee versterkt. Primair is deze voorziening bedoeld voor de eigen inwoners van de vesting. Door het aantrekkelijk maken en combineren van functies kan dit ook een aantrekkelijke en aantrekkende werking hebben op de bezoekers van de vesting.

Maatregel(en):

- Het realiseren van een sociaal-cultureel centrum, inclusief kleinschalige horecavoorziening
- Het realiseren van een openlucht theater (toneel en zitplaatsen in het talud)
- Het verbeteren van de speelvoorziening bij het kasteel (inclusief het plaatsen van zitbanken)

Wie:

- Gemeente Heusden

Heusden Vesting

Het Kasteel

Kasteel als theater

6. Straatmeubilair

Voor het straatbeeld en uitstraling van de vesting is het straatmeubilair zeer bepalend. Zaken als verlichting, afzetpaaltjes, banken, afvalbakken, fietsenrekken, de verlichting of de lampen in deze verlichting zijn bepalend voor de sfeer en uitstraling.

In de vesting worden momenteel verschillende typen en materialen gebruikt. Er is geen sprake van uniformiteit. Ook passen sommige onderdelen, zoals banken en afvalbakken, niet in de uitstraling van de vesting. Daarnaast zou het aantal objecten nader moeten worden bestudeerd. Zo is het aantal verwijs- en verkeersborden zijn in overvloed aanwezig binnen de vesting.

Voor de vesting wordt gekozen voor een uniform beeld. In de bijgaande afbeelding (zie volgende pagina's) en op onderstaande afbeelding zijn voorbeelden weergegeven die passen binnen de uitstraling van de Vesting Heusden. Voor de definitieve meubilairkeuze zal de gemeente Heusden overleg voeren met de monumentencommissie.

Maatregel(en):

- Het uniformeren van het straatmeubilair
- Bepalen van de gewenste hoeveelheden meubilair
- Zorgen voor een goede bewegwijzering en informatievoorziening voor toeristen

Wie:

- Gemeente Heusden in overleg met de monumentencommissie

Heusden Vesting

Straatmeubilair

Boomrooster

Fietsbeugels

Verlichting

Bank

Afvalbak

Ondergrondse containers

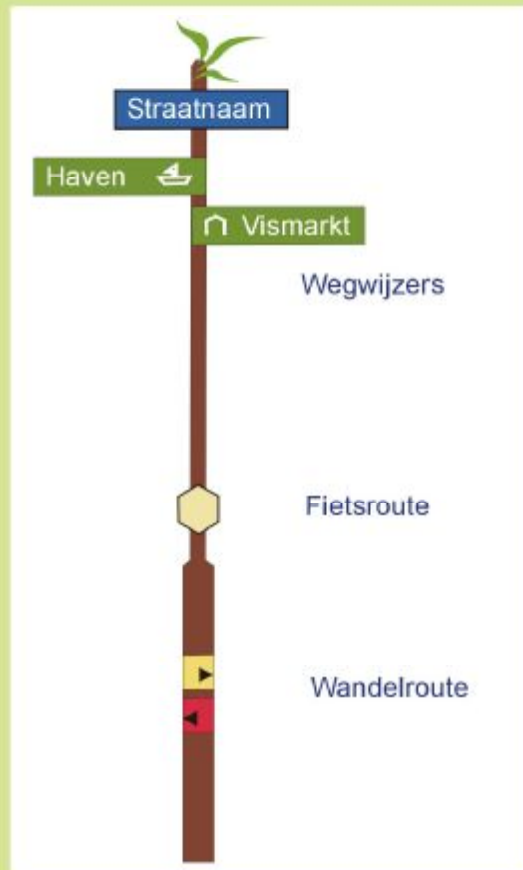

Afzetpaaltjes

Heusden Vesting

Bewegwijzering

6 Financiële consequenties en planning

Financiën

Vooralsnog zijn de benodigde incidentele investeringen voor de beschreven maatregelen indicatief (!) geraamd op € 890.000. Dit is exclusief de kosten voor het straatmeubilair en de bewegwijzering en de kosten voor het eventueel uitbaggeren van de vaargeul en/of haven. Voor deze laatste kostenpost wordt verwezen naar het baggerplan. Indien de maatregelen akkoord worden bevonden zal deze raming nader worden gespecificeerd c.q. onderbouwd.

Dekking

Deze investeringen zijn incidenteel. Voor de dekking zal in eerste instantie worden gezocht naar een oplossing binnen de gemeentelijke begroting. Dat wil zeggen dat onderzocht zal worden in welke mate besparingen op bijvoorbeeld de beheerbegroting mogelijk zijn om een deel van de investeringen te kunnen dekken.

Planning

De uitvoering van de werkzaamheden worden zoveel als mogelijk gekoppeld aan het reguliere meerjarenonderhoudsprogramma. Uiteraard zal ten aanzien van de planning afstemming plaats moeten vinden met de activiteiten(planningen) van de overige teams/afdeling zoals welzijn, recreatie en toerisme en de havenbeheerder.

Bijlage 1 Geraadpleegde literatuur

- Beleids- en actieplan Recreatie en Toerisme gemeente Heusden 2004 - 2010
- Ontwerp structuurvisieplus 2005 gemeente Heusden
- Heusden na de restauratie beheerplan voor de vesting maart 1992
- Groeninstrumentarium Heusden buurt-/wijkprofielen globale groenstructuur, kaderomvorming, uitgiftepotentie 2001
- basisproject Heusden SAM 2005
- Bestemmingsplan Vesting Heusden
- Notitie afvalverweking gemeente Heusden
- Gemeente Heusden, 5^e partiele Herziening Vesting Heusden 1994
- Notitie over de stoepen in de Vesting Heusden
- Ontwerp Horecabeleid 2005 gemeente Heusden
- Baggerplan Heusden, oktober 2002, Dosco milieu-advies

Bijlage 2 Deelnemers klankbordgroep

Organisatie	Naam
Monumentencommissie Heusden	mevr. C. Theunissen/ dhr. L.B. Oomen
Bewonersvereniging Vesting Heusden	dhr. G. Groothuis
Stichting Comité Vesting Heusden	dhr. K.A.M.A. Veltman/ dhr. R. van de Steenhoven
Ondernemersvereniging Heusden	dhr. R. Legerstee/ dhr. C. Janson
Horecabelangenvereniging Heusden	dhr. W. Schipper
Stichting Heusdens Buro voor Toerisme	dhr. C. Nijssen

Met uitzondering van de monumentencommissie maken de genoemde organisaties ook onderdeel uit van het Overlegplatform Vesting Heusden. Met deze bezetting zijn de pijlers wonen, ondernemen, cultuur, cultuurhistorie en toerisme vertegenwoordigd in de klankbordgroep.

Bijlage 3 Resultaten vestingschouw klankbordgroep

resultaten vestingschouw groep 1

locatie groep 1: vismarkt

sterke punten

- concentratie terrassen en horeca
- beperkt terrassen, multifunctionaliteit
- beperking boomgroei
- multifunctioneel gebruik mogelijk
- goed bruikbaar gebied
- mooie gevels
- ruim opgezette locatie wordt goed gebruikt
- beperkte ruimte voor terras (niet overheersend) wordt als positief beschouwd
- kinderkopjes dragen bij aan de sfeer
- materiaalgebruik in relatie tot bebouwing
- pomp op het plein
- open plein

zwakke punten

- terrassen teveel vorm van hokken
- onder visbank vaak fietsen en auto's, men ziet haast niets meer van dit gebouw
- velux dakraam, galerie adry
- verlichting
- ontsierende fiets
- lelijke terrasafscheidings
- veel niet passende velux dakvensters
- verkeerd meubilair op terrassen (te modern materiaal)
- verkeerd materiaalgebruik o.a. verkeerde nieuwe dakpannen, een vlonderloos terras was erg smerig veel sigarettenpeuken)
- het parkeren midden op het plein
- straatmeubilair is kaal en niet passend (bankjes) bij het plein

- bord parkeren en clustering prullenbakken
- parkeren van veel auto's
- weinig uitstraling
- slecht bereikbaar voor minder validen

wat moet anders, kan beter

- doorstroming verkeer, daardoor terrassen klantvriendelijker maken
- betere afscherming vuilnisbakken tegen kraaien
- houten bloembakken van terrassen verwijderen
- velux dakraam dient dakkapelletje te worden, handhaving klaprampen
- dakvensters laten verwijderen (handhaven deze zijn zonder vergunning verboden)
- meubilair authentiek materiaal toepassen volgens voorschrift (hout en riet)
- beter handhaven in ieder geval geen nieuwe dakvensters toestaan en handhaven
- straatmeubilair, bankjes en vuilnisbakken
- openbare verlichting
- groen

overige opmerkingen

- sommige horecapanden hebben een kermisachtige verlichting 's avonds ga daar een mee rond de tafel
- handhaving huidige regels

locatie B groep 1: Binnenhaven

sterke punten

- fantastisch plaatje, mits goed onderhouden
- goede verlichting, sfeervol
- goede restauratie projecten
- sfeervolle goede locatie
- goede recreatieve mogelijkheden
- bied diverse mogelijkheden o.a. evenementen
- goed gebruik van de openbare ruimte

- goed onderhoud
- sfeer, uitstraling
- brug
- hekwerken

zwakke punten

- zeer slechte verlichting zowel boven als onder aan de kade
- achterzijde waarvan daken ernstig zijn aangetast
- voegwerk rond molen verstoort
- groot zonnescherm met aluminiumrand
- kade slecht onderhouden en veel onkruid tussen de bestrating. De trapstaanders bij de visbank zijn bovenop verrot
- zicht op 2 lelijke rondvaartboten voor de stadsmuur (is beschermd stadsgezicht handhaving hierop is op zijn plaats, uitspraak Raad van State)
- verlichting (lantaarns aan de gevel) bv. Molenstraat behoeven onderhoud
- link naar de Maas
- onkruid in de bestrating
- meubilair/verlichting

wat moet anders, kan beter

- vaak zeer vies water, dus vaker reinigen
- schoorsteen ventilatoren geven een disco effect bij zonneschijn
- geen extra dakkapellen en/of dakramen toestaan
- beter onderhoud
- niet toestaan van modern materiaal handhaving (ook op rondvaartboten)
- infopanel, wat is de stadshaven
- omwandeling stadshaven op de waterlijn
- parkeren

Locatie C groep 1: Oude herpste poort/putterstraat

sterke punten

- ruime straat met veel variatie in gebouwen
- opgebouwde funderingen

- leuke historische bebouwing
- mooie locatie
- historische locatie
- groenkwaliteit is goed
- resten bouwwerken aanwezig zorgt voor uitstraling
- wallen in relatie tot de bebouwing
- bestrating Putterstraat
- doorkijk naar de jachthaven De Wiel

zwakke punten:

- divers rolluiken aan de buitenkant
- teveel niet gewenste kleuren gebruikt
- toeristisch informatiepunt, lelijk havengebouw
- geheel is rommelig
- lelijke cv ontluchtingspijpen, lelijke dakpannen
- niet passend havenkantoor
- verkeerd materiaal, info-zuil
- slecht onderhoud
- het gebouw van de haven 'de wiel' storend element
- heel storend en niet voldoen zijn doel is de droogkap (schaalmodel vesting)
- meubilair (vuilnisbakken)
- maaskeien in de bestrating
- onkruid

wat moet anders, kan beter

- dit is typisch een straat die begeleiding van de overheid vraagt
- achterstallig onderhoud en onkruid verwijderen
- boten passen niet bij het geheel
- moderne materialen verwijderen
- meer doen met de resten bouwwerken die aanwezig zijn (bord is niet voldoende)
- ben trotser op de Oude Herptse poort (uitstraling)

Locatie D groep 1: stadhuis

sterke punten

- zeer goed gerenoveerd
- lantarenpalen met lampen erin
- mooie locatie
- veel mogelijkheden
- mooi centraal winkelgebied
- goede kwaliteit van het groen
- plein bij stadhuis (uitstraling)
- toegepast meubilair en monument slachtoffers WO II
- houten lantarenpalen, bestaring kerkstraat, maaskeien

zwakke punten

- onderdeur veel te modern in frontaanzicht
- inrichting van stadhuis had veeel functioneler gekund
- lantarenpalen op het stadhuis
- lelijke deur beneden in het stadhuis
- bestrating om het stadhuis is te dominant opvallend
- fietspalen ontsieren straatbeeld
- lelijke schoorsteenpijp
- materiaalgebruik, bijvoorbeeld kunststof deur in het stadhuis
- zonnenscherm met aluminium laten verwijderen op de botermarkt
- het plein voor het stadhuis is te steriel (het leeft niet)
- fietsrekken
- de natuurstenen aanleg rondom stadhuis: het raster (plattegrond) stadhuis is verdwenen

Reacties deelnemers vestingschouw groep 2

Locatie A groep 2: Parkeerplaats achter Rabobank

sterke punten

- de parkeerplaats
- de functie is goed
- de mogelijkheid tot parkeren
- groot groen
- openheid

- een goede parkeerplaats aan de rand van de vesting
- mooi plein met voorzieningen, alles aanwezig telefoon, bank en horeca
- parkeerruimte
- busparkeerplaats
- bankjes

zwakke punten

- het gebouw naast het restaurant
- terras
- elementen die je nu eenmaal nodig hebt
- schuur met golfplatendak naast mooi pand van de Rabobank (rommelig geheel)
- terras-meubilair niet in stijl
- glasbakken nuttig maar niet mooi
- bouwval pand Schreuder
- doorgaand verkeer Wijksepoort (gevaarlijk)
- uiterlijk en locatie glasbakken, geen chipknip op de parkeermeter, onduidelijke voorrangssituatie parkeerplaats

wat moet anders kan beter

- parkeren ergens anders
- bewegwijzering naar parkeerplaats kan beter
- pand Schreuder aanpakken
- wijksepoort geen autoverkeer
- betere vormgeving afvalbakken

overige opmerkingen

- meer groen op de parkeerplaats
- geen anton pieck

Locatie B groep 2: Kasteel

sterke punten

- de rust
- ruimtelijkheid, binnen de vesting, maar het gevoel toch daar buiten te zijn
- mooie open lokatie
- rustpunt
- ruïne laat veel ruimte voor eigen fantasie
- sfeervolle plek, historie
- kinderspeelplaats
- mooie plek voor openluchtvoorstellingen

zwakke punten

- het onderhoud
- de speelplaats van de kinderen moet weg, verplaatsen naar de plaats van de schielbomen
- speeltuin
- nep
- onderhoudsgevoelig
- speeltuin
- groenonderhoud
- geen sociale controle of toezicht -> vandalisme
- onveilig
- hoge muren zonder afrastering

wat moet anders, kan beter

- verzin iets beters
- water in gracht rond ruïne
- meer gebruiken voor kleine evenementen
- veilig meer toezicht en kindvriendelijker maken

overige opmerkingen

- speeltoestellen verplaatsen naar oude oefenplaats van de schutterij
- De veiligheid en sociale controle wordt beter als er bv. 1 of 2 woningen op de ruïne (aangepast) worden gebouwd en als er bv. een evenementen ruimte (zaal) zou komen dan is het ook veiliger voor de kinderen.

Locatie C groep 2: stadswal

sterke punten

- vrije schootsveld
- authenticiteit
- bouwkundige kwaliteit
- fijne wandelroute, goede paden
- mooi uitzicht op vesting en grachten
- verrassende doorgangen en tunnels
- sfeervolle, mooie plek
- wallen zijn mooi wandelgebied
- stil

zwakke punten

- onderhoud kan beter
- kwaliteit maaien
- hondenpoep
- wordt te vroeg in het voorjaar gemaaid, waardoor bloemen geen kans krijgen om te bloeien en uit te zaaien waardoor eentonige vegetatie ontstaat
- vissers parkeren onder aan de wal
- toegangspad naar sluis slecht onderhouden
- sinds kort worden de wallen door het maaibedrijf vernield

wat moet anders, kan beter

- groenbeheer
- bewegwijzering als wandelroute
- meer zitbanken (eventueel picknick tafels)
- beter maaibedrijf
- paden beter onderhouden en trapjes
- afsluiten voor parkeerders bij de Wijksepoort

overige opmerkingen

- rondvaarten, kanoën met uitleg over vestingwerken. het wordt dan wel toeristischer en minder stil.

Locatie D groep 2: vismarkt

sterke punten

- bestrating
- stoepen
- goed toegankelijk plein, met ruim zicht op mooie panden
- goede parkeerplaats voor horeca en winkelbezoeker
- levendig
- sfeervol plein
- goed gebruik van de ruimte, markt, koninginnedag, evenementen

zwakke punten

- parkeren
- terrassen (niet op zich, maar de uitvoering)
- teveel inrichtingselementen
- horecameubilair niet in stijl
- diverse panden verwaarloosd (hoekpand ridderstraat naast slager)
- meer toezicht op afvalbakken
- weinig groen
- te weinig bankjes

wat moet anders, kan beter

- zitbanken in stijl bij de pomp
- meer bankjes en groen

overige opmerkingen

- er is veel behoefte aan parkeerplaatsen voor winkelbezoek horeca en bewoners, een autovrije vismarkt is voor sommigen een ideaalbeeld, maar niet realistisch, het zal daardoor een dood geheel zijn en parkeerproblemen in de rest van de vesting geven.

Algemeen:

sterk:

- authenticiteit, het klopt waardeer en respecteert dat

zwak:

- onkruidbestrijding

overig:

- betrek ook erfafscheidingen erbij op de grens gemeente-particulieren

Bijlage 4 Stellingen en resultaten kick-off bijeenkomst 27 oktober 2005

Algemeen

- De openbare ruimte in het algemeen is prima. Het is vooral de bebouwing waar het aan schort.
- Het beleidsplan moet er voor zorgen dat duidelijk is waar welke inrichtings- en beheerkwaliteit mag worden verwacht.
- Ten aanzien van de toekomst hoeven er in de openbare ruimte maar een paar aspecten verbeterd te worden. Het devies is vooral: houden wat je hebt!
- De Vesting Heusden is een toeristische trekpleister en de andere functies zijn ondergeschikt.

Verdienen

- Faciliteren van rederijen (steiger, bewegwijzering, etc.) levert een directe koopimpuls op.
- De toeristische functie moet optimaal worden benut. Er mag meer horeca (m2) bij!
- De winkelfunctie van de Botermarkt-Hoogstraat moet versterkt worden, zo ook de inrichting van dit gebied.
- Om meer te verdienen zijn we bereid concessies te doen ten aanzien van het historisch karakter.

Wonen

- Als wonen belangrijk is, moeten we voor meerdere speelplekken in de vesting zorgen.
- Je moet als bewoner oud kunnen worden in de vesting en de openbare ruimte moet hier op worden aangepast.
- Niet iedereen heeft een ruime tuin. Een openbaar park met groen ontbreekt.
- Het beheer van de vesting is beneden niveau.

Recreëren/verblijven

- Het straatmeubilair is wel functioneel en technisch goed maar past niet bij het karakter van de vesting.
- De oude haven moet veel aantrekkelijker worden gemaakt voor watersporters.

- Het kasteel moet in de toekomst meer in het oog springen.
- De vesting moet een keuze maken op welke doelgroep zij zich richt en dat zijn met name de oudere toeristen.

Verkeer en vervoer

- Doorgaand vrachtverkeer moet te allen tijde worden geweerd uit de vesting.
- De vismarkt moet autoluw worden gemaakt omdat daardoor het plein meer allure kan worden gegeven.
- Parkeren voor bezoekers doen we vooral aan de randen van de vesting.
- De vesting moet op bepaalde momenten alleen toegankelijk zijn voor de auto's van haar eigen inwoners.

Resultaten op de stellingen:

Recreëren en verblijven:	resultaat
Straatmeubilair is functioneel en technisch in orde, maar past niet bij het karakter van de vesting.	5X ja
De oude haven moet veel aantrekkelijker worden gemaakt voor watersporters.	10X nee
Het kasteel moet in de toekomst meer in het oog springen	7X ja
De vesting moet zich richten op een doelgroep. Dit is met name de oudere toerist.	14X nee 1x ja

verdienen	resultaat
Faciliteren van rederijen (steiger, bewegwijzering, etc.) levert een directe koopimpuls op.	16X ja 16X nee
De toeristische functie moet optimaal worden benut. Er mag meer horeca (m2) bij!	7X ja 1x nee
De winkelfunctie van de Botermarkt- Hoogstraat moet versterkt worden, zo ook de inrichting van dit gebied.	14X ja 1X nee
Om meer te verdienen zijn we bereid concessies te doen ten aanzien van het historisch karakter.	23X nee

Wonen	resultaat
Als wonen belangrijk is, moeten we voor meerdere speelplekken in de vesting zorgen.	6X ja
Je moet als bewoner oud kunnen worden in de vesting. De openbare ruimte moet hier op worden aangepast.	8X ja 2X nee

Niet iedereen heeft een ruime tuin. Een openbaar park met groen ontbreekt.	9X nee
Het beheer van de vesting is beneden niveau.	10X nee

Verkeer en vervoer	resultaat
Doorgaand vrachtverkeer moet te allen tijde worden geweerd uit de vesting.	8X ja 1X nee
De vismarkt moet autoluw worden gemaakt zodat het plein meer allure kan worden gegeven.	15X ja
Parkeren voor bezoekers doen we vooral aan de randen van de vesting.	12X ja
De vesting moet op bepaalde momenten alleen toegankelijk zijn voor auto's van bewoners.	4X ja 21X nee

Algemeen	resultaat
De openbare ruimte in het algemeen is prima. Het is vooral de bebouwing waar het aan schort.	1X ja 7X nee
Het beleidsplan moet ervoor zorgen dat duidelijk is welke inrichtings- en beheerwaliteit waar mag worden verwacht.	11X ja
Ten aanzien van de toekomst hoeven er in de openbare ruimte maar een paar aspecten verbeterd te worden. Het devies is vooral: houden wat je hebt!	4X ja 3X nee
De Vesting Heusden is een toeristische trekpleister en de andere functies zijn ondergeschikt.	15X nee

Bijlage 5 Trends en ontwikkelingen

Om uiteindelijk de best passende maatregelen te treffen is het ook van belang naar de toekomst of het “straks” te kijken. Om die reden is in deze bijlage een aantal relevante trends en ontwikkelingen beschreven waaronder de (autonome) demografische ontwikkelingen van de gemeente Heusden.

Demografische ontwikkelingen

De bevolking in Nederland vergrijsd en ontgroend. Dit betekent over het algemeen dat het aantal ouderen toeneemt en het aantal jongeren afneemt. Kijkend naar de gemeente Heusden in zijn totaliteit en specifiek naar de vesting rijst op basis van de beschikbare gegevens het volgende beeld op.

leeftijd	aantal Vesting Heusden	percentage Vesting Heusden	aantal gemeente Heusden	percentage gemeente Heusden
0 - 14	199	15%	8.509	20%
15 - 29	184	13%	7.289	17%
30 - 64	710	51%	21.854	50%
65+	289	21%	5.393	13%
totaal	1382	100%	43.045	100%

Uit bovensstaande tabel komt duidelijk naar voren dat er minder jongeren wonen in de Vesting Heusden in vergelijking met de totale gemeente Heusden terwijl het percentage ouderen (65+) in de vesting duidelijk boven het percentage ligt van de gemeente Heusden in zijn totaliteit.

In de volgende tabel is bevolkingsprognose weergegeven voor de gehele gemeente Heusden, deze is niet specifiek voor de vesting beschikbaar.

leeftijd	aantal 2010	% 2010	aantal 2015	% 2015	aantal 2020	% 2020
0 - 14	7.764	18%	7.097	17%	6.734	16%
15 - 29	7.448	17%	7.624	18%	7.391	17%
30 - 64	21.314	50%	20.322	48%	19.704	47%
65+	6.279	15%	7.407	17%	8.360	20%
totaal	42.805	100%	42.450	100%	42.189	100%

Uit deze tabel blijkt dat het aantal ouderen zowel absoluut gezien als procentueel toeneemt. Dit bij een teruglopend aantal inwoners in de gemeente Heusden. Hoewel de vesting iets afwijkt van het beeld voor de totale gemeente Heusden lijkt het logisch om deze lijn ook door te trekken voor de vesting. Het aantal ouderen in de vesting zal dus toe nemen in de loop der jaren.

Overige ontwikkelingen

Zelfstandigheid ouderen

Door de toename van het aantal zorgbehoevenden (o.a. door de dubbele vergrijzing) in relatie tot de beschikbare capaciteit in de zorg- en/of de welzijnssector, wordt van burgers steeds meer verwacht dat zij langer zelfstandig blijven functioneren (zie ook de Wet maatschappelijke Ondersteuning). Dit vraagt om aanpassingen en voorzieningen in de directe woning en leefomgeving van deze doelgroep. Om zelf te kunnen voorzien in hun eigen primaire levensbehoeften is deze groep burgers op voorzieningen aangewezen in hun directe omgeving. Het wordt voor deze doelgroep belangrijk dat zij zich gemakkelijk en veilig kunnen voortbewegen op straat en zelf hun boodschappen kunnen blijven doen. Dit geldt niet alleen voor de fysieke omgeving maar ook de sociale veiligheid. Concreet betekent dat meer en betere aandacht voor huisvesting, veiligheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid.

Leisure

Door de toenemende tijdsdruk streven steeds meer mensen naar een kwalitatief hoogwaardige invulling van hun vrije tijd. De mogelijkheden om de vrije tijd te besteden worden daarbij steeds groter. Mensen zijn ook bereid hiervoor meer te betalen. Daarbij zoeken mensen in het aanbod zaken die gecombineerd kunnen worden, zoals cultuur, sport, eten en drinken. De oudere recreant heeft daarbij - mede door zijn of haar beschikbare (beperkte) budget - oog voor kwaliteit.

Verschraving winkelaanbod

De ontwikkeling van een breder aanbod aan ontspanningsactiviteiten heeft ook zijn weerslag op het winkelaanbod. Het streven naar meer en groter komt daarbij vooral tot uiting in het ontstaan van de zogenoemde weidewinkels. Grote goed bereikbare winkelvoorzieningen die een zuigende werking hebben op de stad. Ook op het niveau van de kleine(re) kernen is een soortgelijke trend te zien waarbij de uitbreiding van supermarkten, bestaande speciaalzaken onder druk zet met alle gevolgen van dien. Deze moeten zich steeds meer op een specifiek segment richten (onderscheiden) om hun voortbestaan te kunnen garanderen.

Gezondheid

Door het stijgen van de gezondheidskosten en het ouder worden van de bevolking kan het onderwerp gezondheid of “wel-zijn” rekenen op een grote (groeïende) mate van belangstelling. Deze aandacht leidt er toe dat mensen zich meer bewust zijn van een verantwoord gebruik van hun eigen lichaam. Dus meer bewegen, gezonder eten en meer vertoeven in de frisse buitenlucht. Dit geldt niet alleen voor de oudere inwoners maar ook voor de jongste jeugd (preventie!).

Verkeer

De mobiliteit van mensen blijft toenemen. Naast de voordelen, veel plekken zijn voor iedereen bereikbaar kleven hier ook nadelen aan. De stroom van auto's brengt zijn eigen problematiek mee. Vervuiling, lawaai,

parkeerproblemen en verkeersongelukken zijn enkele knelpunten die vragen om oplossingen of alternatieven.

Druk op de beschikbare ruimte

De beschikbare grond in Nederland is schaars. Vanuit diverse invalshoeken wordt deze ruimte geclaimd. Vaak spelen hierbij de zaken die economisch gewin opleveren de boventoon. Vaak zijn daardoor speelruimte, ruimte voor groen en recreatieruimte sluitposten in de planontwikkeling. Voor een goede leefomgeving is het echter belangrijk dat er sprake is van een goede mix tussen deze verschillende belangen. Immers, de ruimte kan maar één keer worden uitgegeven.

Bijlage 6 Voorstellen bewonersconsultatie

Voor een verbreding van het draagvlak voor de toekomstige inrichting van de openbare ruimte zijn diverse thema's c.q. mogelijke oplossingsrichtingen gevisualiseerd en voorgelegd aan de inwoners van Heusden in het algemeen en de vesting in het bijzonder.

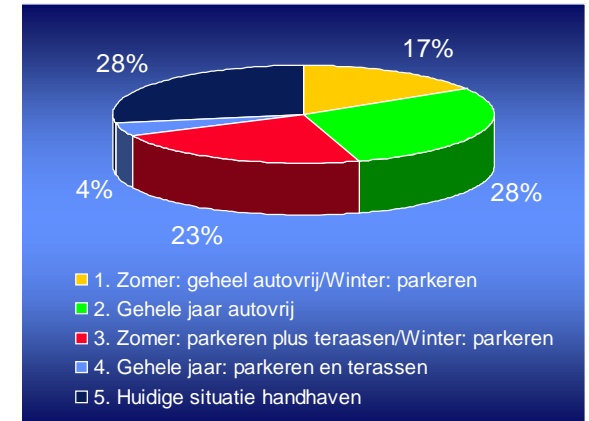
Hiervoor zijn twee aparte wegen bewandeld. Op maandag 19 december 2005 is in het oude stadhuis in de vesting een inloopmiddag gehouden. Daarnaast hebben mensen via de site van de gemeente Heusden hun mening kenbaar kunnen maken. In totaal 2 weken heeft de vragenlijst voor gelegen aan de bevolking. Deze vragenlijst heeft voor de jaarwisseling op de site van de gemeente Heusden gestaan.

De inwoners van de Vesting Heusden zijn via een aparte brief op de hoogte gesteld van deze twee mogelijkheden om hun mening kenbaar te maken. Deze brief is in de vesting huis aan huis bezorgd. Daarnaast is de voor de gemeente Heusden gebruikelijke media ingeschakeld. Via de gemeentepagina in de lokale krant is aandacht besteed aan deze vorm van inspraak.

In totaal hebben 115 mensen van de gelegenheid gebruik gemaakt om hun mening kenbaar te maken. De vragen die zijn voorgelegd, ondersteunt middels tekeningen, zijn in deze rapportage opgenomen. Tevens zijn de resultaten op deze vragen weergegeven. Op de volgende pagina's treft u de diverse thema's aan.

Vismarkt

De Vismarkt is het centrum van de Vesting Heusden. Om deze functie te versterken zijn 5 inrichtingsvoorstellen gemaakt. Er is als volgt gereageerd op deze vraag (zie grafiek).

Bereikbaarheid vesting over water met grotere schepen

De Vesting Heusden is een toeristische trekker. Ook over water heeft de vesting te maken met een stroom van bezoekers. Door het steeds groter worden van cruiseboten zoals De Zonnebloem en de Henri Dunant (Rode Kruis) veranderen de eisen aan af- en aanmeerplaatsen. Ook vertrekken vanuit de vesting rondvaartboten als toeristische attractie. De inwoners is de vraag voorgelegd waar eventuele "nieuwe" bezoekers aan wal zouden moeten komen. Op deze vraag is als volgt gereageerd (zie grafiek).

Heusden Vesting

Bereikbaarheid vesting over water

Aanlegsteiger voor grote schepen

1. Huidige steiger verlengen
2. Huidige steiger verlengen en verleggen t.b.v. 2 boten
3. Nieuwe steiger nabij Herpste poort

Bereikbaarheid vesting over water met grotere schepen

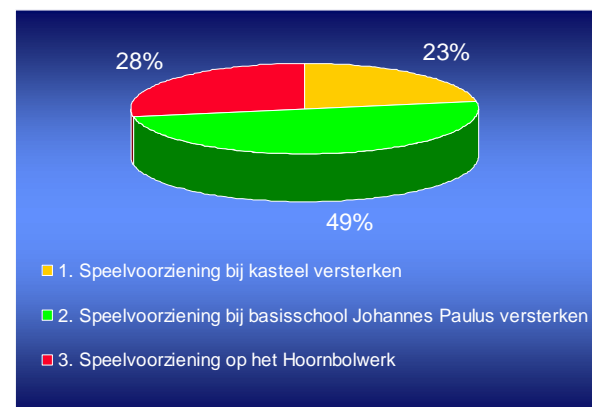
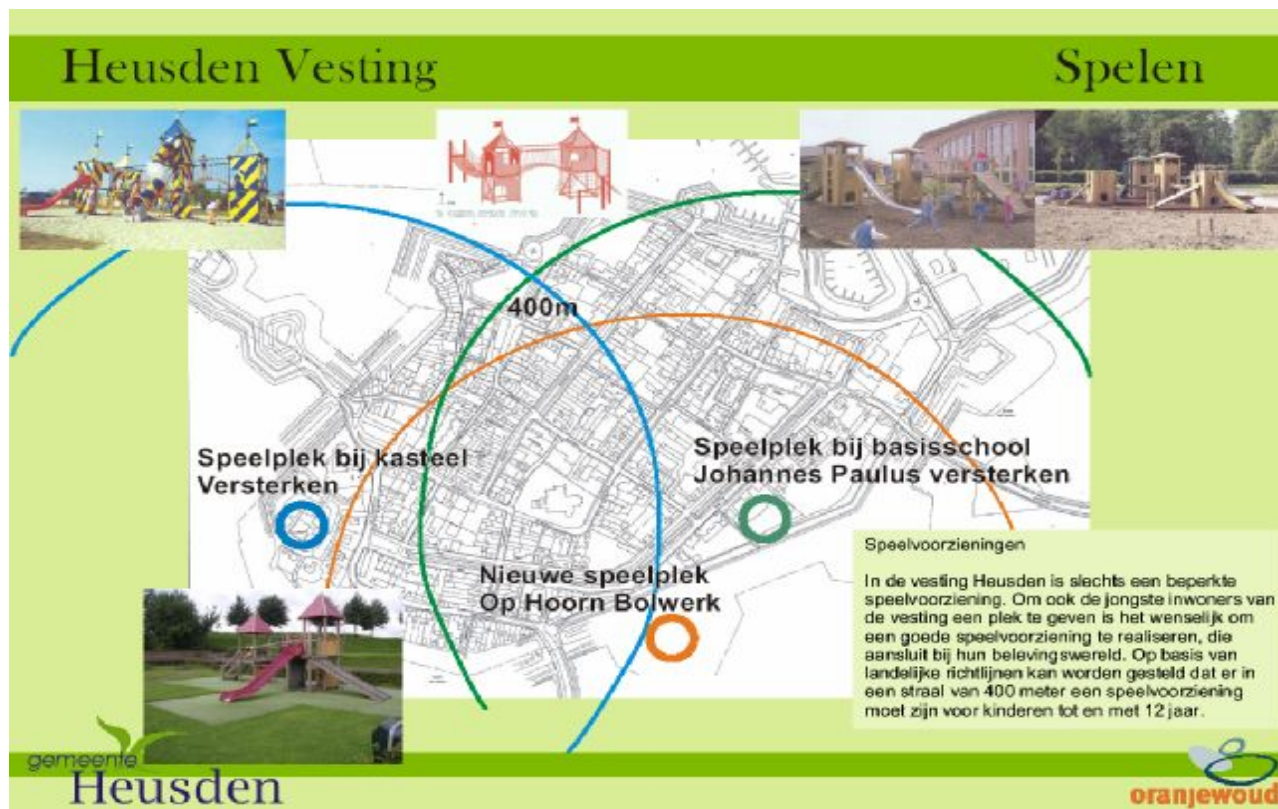
De vesting Heusden krijgt regelmatig bezoekers over water. Met name ouderen en minder validen komen met hulp van stichting De Zonnebloem met grote schepen naar de vesting. Voor veel mensen is het echter lastig om aan de wal te komen. Voor redarijen raden om de vesting links te laten liggen als er niets wordt gedaan om de toegankelijkheid te verbeteren.

Speelvoorzieningen

Om een goede woonfunctie te kunnen vervullen als vesting, zijn speelvoorzieningen voor de jongste bewoners van de vesting noodzakelijk. Het huidige aantal speelvoorzieningen is beperkt. Bij de nadere uitwerking heeft de gemeente aangegeven de voorkeur te geven aan een openbare speelgelegenheid. Deze voorziening zou zich zowel de eigen inwoners als de toeristische bezoeker moeten richten.

Vanuit het feit dat het openbaar toegankelijk moet zijn is de locatie bij de basisschool niet geschikt en valt hierdoor af, alhoewel deze locatie de voorkeur genoot (zie grafiek). De klankbordgroep heeft daarnaast aangegeven dat zij niet wenselijk acht om een speelvoorziening op het Hoornbolwerk te plaatsen. Zij geeft aan dat de weersomstandigheden, met name de wind duidelijk merkbaar zijn.

Toegankelijkheid ouderen

Vanzelfsprekend kent de vesting ook oudere inwoners. Daarnaast heeft de vesting een grote aantrekkingskracht op ouderen en mindervalide die in het kader van een dagje uit graag een bezoek brengen aan de vesting. Hier is als volgt op gereageerd door de deelnemers (zie grafiek).

Heusden Vesting Toegankelijkheid

Huidige situatie handhaven

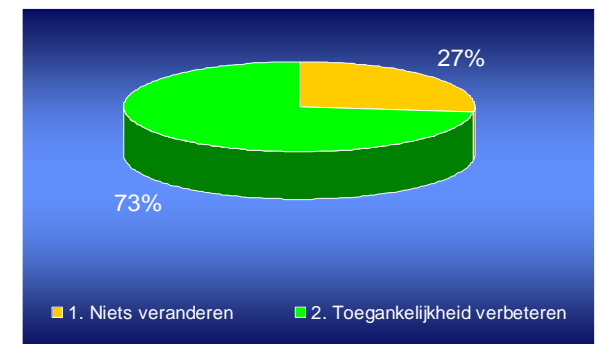
Verbeteren toegankelijkheid

Toegankelijkheid minder validen

De vesting Heusden wordt bewoond en bezocht door minder validen. Door de huidige inrichting van de vesting zijn er geluiden vanuit deze groep dat het in sommige gevallen lastig is om door de vesting te bewegen, met name voor mensen die slecht ter been zijn of gebruik maken van een rollator of een rolstoel.

gemeente Heusden

oranjewoud

Beheer vestingwallen

Kenmerkend voor de vestingsteden is de structuur van de vesting, waarbij met name de vestingwallen in het bijzonder de aandacht trekken. De reacties op de wijze van beheer zijn als volgt (zie grafiek).

Heusden Vesting Vestingwallen

Huidig beheer handhaven

Ecologisch beheer

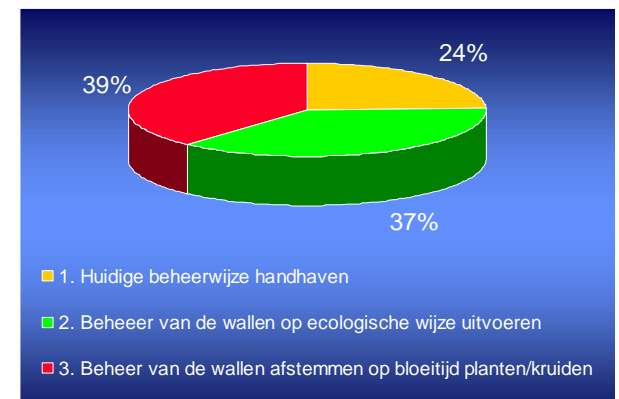
Maai-beheer afstemmen op bloemsoorten

Beheer vestingwallen

Aan de buitenkant wordt de vesting gekenmerkt door de vestingwallen. Dit is het visitekaartje voor de vesting. Op welke wijze moet de gemeente het groen op de vestingwallen beheren?

gemeente Heusden

oranjewoud

Kasteel

In de Vesting Heusden heeft op de oude fundamenten van het vroegere kasteel de gedeeltelijke herbouw plaats gevonden van een kasteel. De meningen over deze herbouw verschillen (zie grafiek). Bij de laatste antwoordcategorie konden mensen ook aangeven welke alternatieve functie zij gerealiseerd willen zien op de plaats van het kasteel.

Heusden Vesting **Het Kasteel**

Kasteel nu

Kasteel als theater

Kasteel als woning

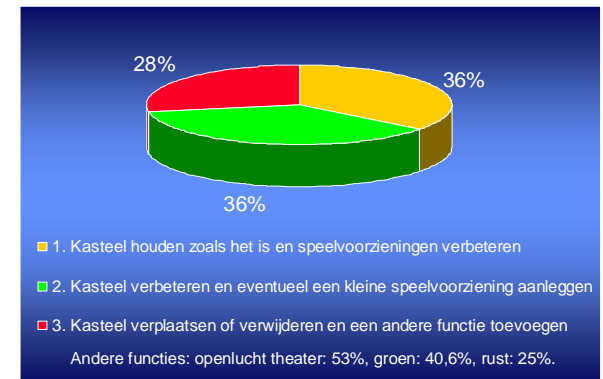
Kasteel als speelplek

Kasteel als heemtuin

Kasteel als theetuin

Kasteel
De meningen over het kasteel in de vesting lopen sterk uiteen. Wat zou u graag zien dat er gaat gebeuren met het kasteel?

gemeente Heusden oranjewoud

Functie vesting

De laatste vraag die de bewoners voorgelegd kregen ging over de functie van de vesting. Welke functie is de belangrijkste van de vesting? Hier is als volgt op gereageerd (zie grafiek).

Heusden Vesting Functies

Wonen

Verblijven/ recreëren

Verkeer en vervoer

Verdienen

Functies

In de openbare ruimte van de vesting kan een viertal functies worden onderscheiden. Deze functies zijn: wonen, verblijven/ recreëren, verkeer/ vervoer en verdienen. Op welke functie moet volgens u de meeste nadruk liggen?

gemeente Heusden

oranjewoud

